

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 2 юни 2023 г.
(OR. en)

Междуинституционални
досиета:
2023/0170(NLE)
2023/0169(COD)

10108/23
ADD 5

JUSTCIV 80
JAI 770
EJUSTICE 20
CODEC 1012
FREMP 173
IA 129

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	1 юни 2023 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	SWD(2023) 156 final
Относно:	РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО, придружаващо предложенията за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на мерки и сътрудничеството по въпроси, свързани със защитата на пълнолетни лица и Решение на Съвета за упълномощаване на държавите членки да станат или да останат страни, в интерес на Европейския съюз, по Конвенцията от 13 януари 2000 г. относно международната защита на пълнолетни лица

Приложено се изпраща на делегациите документ SWD(2023) 156 final.

Приложение: SWD(2023) 156 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 31.5.2023 г.
SWD(2023) 156 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА
РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,

[...]

придружаващо

предложенията за

Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на мерки и сътрудничеството по въпроси, свързани със защитата на пълнолетни лица

и

Решение на Съвета за упълномощаване на държавите членки да станат или да останат страни, в интерес на Европейския съюз, по Конвенцията от 13 януари 2000 г. относно международната защита на пълнолетни лица

{COM(2023) 280 final} - {SEC(2023) 208 final} - {SWD(2023) 154 final} -
{SWD(2023) 155 final}

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ДЕЙСТВИЯ

1.1 Какъв е проблемът и какви са неговите причини и последици?

Уязвимите пълнолетни лица са лица на възраст над 18 години, които не са в състояние да защитават своите финансови или лични интереси поради нарушени или недостатъчни лични способности. Броят на уязвимите пълнолетни лица в ЕС непрекъснато се увеличава поради нарастващия брой на хората с увреждания, както и поради застаряването на населението. В зависимост от националното законодателство на държавата членка, в която живеят, те могат да бъдат поставени под мярка за защита със съдебно или административно решение или да бъдат подкрепяни от трето лице, което са определили предварително (чрез „правомощия за представителство“), за да се грижи за техните интереси.

Тази нарастваща уязвимост, съчетана с увеличаването на мобилността на хората в ЕС, поражда много проблеми, с които уязвимите пълнолетни лица могат да се сблъскат в трансгранични ситуации. Например може да се наложи пълнолетни лица да управляват своите активи или недвижимо имущество, намиращи се в друга държава, да се подложат на спешни или планирани медицински грижи в чужбина или да се преместят в друга държава по различни причини. В условията на липса на статистически данни броят на уязвимите пълнолетни лица в трансгранични ситуации беше изчислен на между 145 000 и 780 000.

В тези трансгранични ситуации уязвимите пълнолетни лица се сблъскват със сложните и понякога противоречащи си правила на държавите членки относно това как да се реши кой съд е компетентен, кое право се прилага към техния случай и как да се приведат в действие решения или правомощия за представителство, установени в чужбина. Същевременно при трансгранични случаи съдилищата и другите публични органи, отговарящи за защитата, се сблъскват с езикови бариери, тромава комуникация на хартиен носител, липса на сътрудничество с органите на други държави членки и липса на информация относно правните системи на други държави членки. Това води до ситуации, в които уязвимите пълнолетни лица, техните семейства и представители се сблъскват със значителна правна несигурност по отношение на това какви правила ще се прилагат в техния случай и какъв ще бъде резултатът от процедурите и формалностите, които трябва да извършат. Те често трябва да преминават през продължителни и скъпоструващи процедури, за да си осигурят трансгранична защита или достъп до правата си в чужбина. В някои случаи тяхната защита и правомощията, поверени на техния представител, в крайна сметка не се признават от съдилищата или от извънсъдебни участници като банки, медицински персонал или агенти на недвижими имоти.

[Конвенцията от 13 януари 2000 г. относно международната защита на пълнолетни лица](#) („Конвенцията на ХКМЧП“) е международен инструмент, с който се предоставят някои решения на описаните проблеми. С нея се установяват правила относно компетентността и приложимото право по въпроси, свързани с уязвими пълнолетни лица, както и правила за признаването на мерки в тази област, и се създават механизми за сътрудничество между договарящите се страни. Досега обаче едва 11 държави членки са страни по Конвенцията на ХКМЧП. Понастоящем липсва законодателство на ЕС за хармонизиране на правилата за защита на пълнолетни лица при трансгранични случаи.

Описаните по-горе проблеми за уязвимите пълнолетни лица в трансгранични случаи могат сериозно да ограничат основните им права (включително правото на самостоятелност, достъп до правосъдие, собственост и свобода на движение), евентуално в противоречие с [Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания](#), по която ЕС и всички държави

членки са страни. Освен това проблемите водят до прекъсване на защитата при преминаване на граници в ЕС и засягат здравето и благосъстоянието на засегнатите пълнолетни лица, като им причиняват сериозен психологически стрес и същевременно утвърждават неравенствата. При настоящата ситуация тези проблеми засягат и публичните органи и съдилищата, които са изправени пред допълнително работно натоварване и повишена правна сложност в такива случаи.

1.2 Какво следва да бъде постигнато?

Общата цел на действията на ЕС ще бъде да се защитават правата, включително основните права на уязвимите пълнолетни лица. Това ще бъде постигнато чрез следните **конкретни цели**: i) повишаване на правната сигурност за обществеността и участващите публични органи; ii) улесняване на трансграничното признаване на мерките за защита и правомощията за представителство; и iii) преминаване към по-бързи и евтини производства.

2. РЕШЕНИЯ

2.1 Какви са вариантите за постигане на тези цели?

Въз основа на член 81, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно приемането на мерки във връзка с трансгранични дела по граждански и търговски въпроси ЕС има компетентност да предприема действия по горепосочените проблеми, с които се сблъскват пълнолетните лица в трансгранични ситуации.

Обсъдени са следните варианти на политиката:

- **Вариант 1:** Базов сценарий
- **Вариант 2:** Решение на Съвета, с което държавите членки се задължават да ратифицират конвенцията в определен срок
- **Вариант 3:** Регламент на ЕС относно защитата на пълнолетните лица
- **Вариант 4:** Комбинация от варианти 3 и 4 (решение на Съвета и регламент на ЕС).

2.2 Кой е предпочитаният вариант?

Предпочитаният вариант е вариант 4, който е единственият вариант, с който се търси пълноценно решение на проблемите, възникващи при трансгранични случаи. Този вариант ще позволи приемането на: i) общ набор от правила (основани на разпоредбите на Конвенцията на ХКМЧП), приложими за всички държави членки и (чрез самата Конвенция на ХКМЧП) също за други договарящи се държави по конвенцията извън ЕС; и ii) правила, позволяващи по-тясно, модернизирано и опростено сътрудничество в рамките на ЕС въз основа на принципа на взаимно доверие. Ще бъде създаден европейски сертификат за представителство, който ще представлява единен документ, доказващ правомощията на дадено лице да представлява пълнолетно лице в чужбина както пред публични органи, така и пред извънсъдебни субекти, и по този начин ще помогне да се гарантира, че защитата, предоставена в една държава членка въз основа на мярка за защита или потвърдени правомощия за представителство, се зачита в чужбина. Сътрудничеството в тази област ще бъде цифровизирано и езиковите бариери ще бъдат частично премахнати.

3. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПРЕДПОЧИТАНИЯ ВАРИАНТ

3.1 Ползи от предпочитания вариант

Приемането на общи правила и по-тесното сътрудничество в рамките на ЕС ще осигурят непрекъснатост на подкрепата за уязвимите пълнолетни лица в трансгранични ситуации за всички цели. Ще се гарантират равният им достъп до правосъдие, способността им да управляват активите или имуществото си в чужбина и непрекъснатостта на медицинските грижи, от които се ползват. Освен това признаването на предварителни договорености (правомощия за представителство) ще гарантира самостоятелността на лицата и ще се избегне необходимостта от сезиране на съда. По този начин предпочитаният вариант ще има положително въздействие върху **защитата на основните права на уязвимите пълнолетни лица** в трансгранични ситуации и други **положителни правни последици**. Вариант на политиката 4 ще бъде най-ефективен за справяне с проблемите, свързани с правната несигурност, скъпоструващите и продължителни производства и непризнаването на мерки за защита и правомощия за представителство в чужбина. Следователно с този вариант най-добре ще се постигнат преследваните с инициативата цели на политиката.

Предпочитаният вариант ще има също така положително **социално въздействие**, тъй като ще бъде от полза за благосъстоянието, здравето, приобщаването и равенството на уязвимите пълнолетни лица.

Чрез приемането на общи правила на ЕС предпочитаният вариант ще **опрости и ускори процедурите**. Това ще доведе до значителни икономии на разходи, време и тежест както за пълнолетните лица в трансгранични ситуации, така и за публичните органи на държавите членки. Общите икономии при вариант 4 от разходите, свързани с производства, бяха оценени на между 2,4 и 2,5 милиарда евро.

Макроикономическото и екологичното въздействие на предпочитания вариант няма да бъдат значителни.

3.2 Разходи за предпочитания вариант

Предпочитаният вариант няма да доведе до никакви разходи за уязвимите пълнолетни лица в трансгранични ситуации.

Разходите, които предпочитаният вариант ще генерира за държавите членки, ще бъдат умерени и до голяма степен компенсирани от повишаването на ефикасността (икономии на разходи, генерирани чрез опростяване на процедурите) при предпочитания вариант.

3.3. Субсидиарност и допълняемост на действията на равнище ЕС

Различията в правилата на държавите членки, приложими за трансгранични случаи, и липсата на сътрудничество между органите водят до правна несигурност, продължителни и скъпоструващи производства и непризнаване на мерки за защита и правомощия за представителство. Тези проблеми изискват приемането на общи правила и не могат да бъдат решени чрез самостоятелни действия на държавите членки. Следователно целите на инициативата биха били постигнати по-добре на равнището на ЕС в съответствие с принципа на субсидиарност.

Инициативата също така ще е в съответствие с принципа на пропорционалност. Чрез установяването на връзка между правните системи инициативата ще разреши трудностите при

трансгранични ситуации, без да се намесва в компетентността на държавите членки да приемат национални материалноправни норми относно защитата на пълнолетните лица, включително вида на наличните мерки, наличието, обхвата и изменението на правомощията за представителство, и процесуалните правила, приложими към начина на упражняване или прилагане на защитата. Законодателството няма да надхвърли необходимото за постигане на целите на инициативата.